

Min Sommer i Hjerting aaret er 1939.

Skrevet i juni 2014 af Erik Hygum, Kildevej 11 Hjerting . Født 1919.

Hjerting ca. 1920

Er 19-20 Aar gammel- boer i Esbjerg - i den sydligste ende af Borgergade, hjemme ved min Mor og søster. Kom i 1934 i Købmandslære hos den nybagte Købmand Droob i Kongensgade 18, 4Aars Læretid, Løn 20 Kr. pr. Maaned det første Aar - derefter 25kr. næste Aar, forholdene var smaa og jeg fik først min Løn langt inde i Maaneden. Var udlært 1938 og fortsatte som udlært, søgte ind i Brugsforeningen, men Droob sagde - du skal ikke i Brugsen - saa allersidst i Marts 1939, sagde han - du skal begynde i April hos Købmand Kjærgaard i Hjerting - dengang var det ansættelse med Kost og Logi - Lønnen husker jeg ikke, saa jeg cyklede til Hjerting og Viste intet om Hjerting, og hvor Butikken laa - bag om i Byen laa saa Købmandsgaarden - satte Cyklen og blev vel modtaget - og hjerteligt af den unge Købmand og hans Kone

I forvejen var der ansat en Kommis, som man hed, naar man var udlært, han hed Hans Klit og Vi passede godt sammen, men jeg er jo meget lille, saa det var nærmest et Tillægsstykke at Børnene skulde hen og se den nye.

Butikken var - efter den laa i en gammel Bygning - tidssvarende, men lavt til loftet, saa Børnene kom for at se den lille, der skulde have noget at staa paa for at naa op. Et ellers yderst pænt Butikslokale med ganske smaa Butiksruder- og bag i Butikken var saa Privaten.

Til den anden side et par trin op til Grovvare, Korn og Foderstof med Læsserampe ud for et ret stort Område og derfra Trappe eller Trappetige til Loftet, hvor man saa skulde hele Vejen hen til den modsatte ende, hvor jeg saa skulde bo i et værelse sammen med den anden Kommis,

meget spartansk, - to senge og et skab, lille Bord og stol, saa det var kun til Natophold, saa man skulde helt fra Trappen og helt hen over Loftet til den anden ende - mange Dage valgte jeg at cykle til Esbjerg efter arbejdstid og tilbage til Hjerting næste Morgen.

Hjertingvej var anderledes dengang - næsten ingen beboelse og ingen Trafikdengang boede der kun Hjertingborgere i Hjerting og ingen Tilflyttere, som skulde paa Arbejde i Esbjerg og Biler var en sjældenhed, men der gik Rutebil jævnligt - Kørt af vognmand Torstesens og Sønner.

Købmand Leo Kjærgaard havde overtaget efter sin Far. Købmanden var en ung smilende lidt genert Mand ligetil og venlig, med et charmerende Smil og nygift med en Dame, som var ærke Københavner og lige faaet et Barn.

Derudover en ung Pige i Husholdningen, som var fra Hjerting og boede hjemme. Fruen i Huset kom fra København, hun var fuldkommen besat af at leve sundt nok-ikke Vegetarianer, men noget i den retning - saa Kosten var meget Raakost, jeg husker inu hendes Rødbedebof, nyt for mig, men ellers delikat.

Hans Klit og mig havde ret frie forhold til Arbejdet jeg med Butiksarbejde og han stod for alt det grove. Vi havde en lille Ford mini Varebil med aabent lad.

Leo Kjærgaard var en smilende og behagelig Mand - een af hans interesser var Maling, han var rigtig i sit Es, naar der kom nogen med et stykke Træ eller lignende og bestilte en Spand Maling i samme Farve, dengang var der ikke færdig Varer, man blandede selv tørfarver og se Købmanden stolt og glad, naar han havde truffet den rigtige Farve, en hel passion, derudover var Regnskab og Bogholder hans omraade.

Og saa var Lakserøgeriet kommet i gang, der kom en lidt ældre Mand fra Hjerting og stod for Røgeriet, der blev bygget et mindre Hus, som skulde bruges til Frysehus med Raais, som blev leveret i hele Billæs til opbevaring af Laks.

Man prøvede ogsaa at importere Laks fra Canada. Den færdige Laks blev solgt som Hjerting Laks - eller Varde Laks. - Ved den færdig røgede Laks stod Købmanden selv for Udbening - Udskæring og Salg af- hver Eftermiddag blev jeg sendt paa Posthuset, som laa lige ved siden af, med Pakker fyldt med Laksestykker til de fineste Hoteller i hele Danmark. Jeg husker bla. Hotel D`Angleterre og Paladshotellet i København og ligeledes Kurhotellet og Kongen af Danmark paa Fanø, det var jo en meget fin spise og dyr, faktisk kun forbeholdt enkle,- men i Købmandens Husholdning fik vi Laks hverdag - vi fik Hale og Hovedenderne, ellers var Kosten god, men hele tiden præget af Københavnerfruens nytænkning i sund Kost med naturens mad. Til Morgenmad fik vi bl.a. Funkiskogrød samme som raa med Mælk.

Fumkisko var Leos egen blanding, vi havde egne Poser med farve Tryk- Kjærqaards Funkiskoblanding - som vi solgte i Butikken. Blandingen bestod af Havregryn- Klid og Rosiner, saa vi led ikke nød paa det daglige, men fik alsidig Kost. Om Sommeren, naar det var fin Vejr, fik vi Eftermiddagskaffe og Sftevand i Haven.

Kongen af Danmark, Fanø

Leo Kjærgaard ca. 1935

Byen var ellers lille, men om Aftenen var der levende Musik paa de 2 Restauranter - det var Badehotellet og Strandgaarden - paa Strandgaarden, hvor Værten hed Frøken Hansen, var der "Gammeldaws Aften" to gange om Ugen, hver Tirsdag og Fredag, da kom der mange Folk fra Esbjerg.

3-4 Mands Orkester- Dirigenten hed Greisler og kom igen hver sommer. Paa Badehotellet - hvor Værten hed Fru Høj med hjælp af 2 Voksne døtre - ligeledes Musik, hver Aften og Søndag Eftermiddag med 3 Mands Orkester. Dirigenten hed Viggo Nørbo , men her var Musikken mere Salonpræget - Wienermusik indtil ca. Kl. 21 derefter Dansemusik. Dirigenten spillede Violin - en Mand der spillede Cello og saa en Dame, der spillede Klaver. Der var Musik og Dans hver aften hele sommeren og det var de samme Dirigenter, der kom hvert Aar. Naar Studenterne i Esbjerg havde faaet deres Huer og danset rundt om Statuen paa Torvet fortsatte de - bænket paa Ladet i aabne Hestevogne - og saa endte turen altid paa Hjerting Badehotel.

Omme bag Købmandsbutikken gik en lille sti og for enden laa et lille Hus, som jeg husker at have et ærinde i for Forretningen, i det laa en Ældre Mand i Sengen - jeg er ikke sikker men tror der var Halm i sengen. Denne Ældre Mand var Claus Sørensens Far, som jo havde boet paa Øen Langli.

Badehotellet ca. 1920

Strandgården ca. 1920

Ved siden af Butikken var der en lille Skotøjsfabrik. En Dag hvor det var rigtig sommervejrløste aftalte jeg sammen med en Svend fra Skotøjsfabrikken, at vi skulde cykle efter Arbejdstiden om Aftenen. Turen gik ud til Varde Aae, hvor der var gang i den med at bygge det, der blev til Tarphagebroen, - lidt derfra ned til Aaen, var der mulighed for, at komme over Aaen med en Ponton- Tømmerflaade, som kunne klare en enkelt Hestevogn eller Bil, det var vist en af de nærmeste gaarde, der stod for Driften.

Derefter gik vores Cykeltur videre til Marbækgaard, hvor der ogsaa dengang var tilladelse til Udsækning. Vi kom ind i et forholdsvis stort rum i den nordlige ende, et lokale som faktisk eksisterer i Dag. Indretningen bestod af lange Borde og Bænke og vi to Cyklister fik serveret Jordbær med Fløde, derefter gik Turen mod Hjerting.

Overfart ved Tarphage .

Der var Uro i Europa og 1. September gik tyskerne til angreb paa Polen, den Dag- en varm Søndag - var jeg paa Cykeltur fra Esbjerg til lige nord for Hjerting, hvor vi var ude at bade, og for første gang fik jeg en rigtig Forskrækkelse, for der var kraftig Understrøm, saa det var lige ved at det kunne gaa galt.

Første Hverdag - Mandag 2.September- blev en rigtig travlt Dag, for Hjertingboerne vilde hamstre, saa vi solgte masser - ikke i Posevis, men i Sække- alt som Sukker - Mel - Kaffe- Sæbe, saa Klit kørte uafbrudt ud med hele Læs paa den lille Ford med aaben Lad, saa det blev sent Fyraften den Dag og vi var meget trætte. Saa efter nogle Dage- hvis 5-6 September- kom nogle engelske Bombefly ind over Esbjerg , hvor de nedkastede nogle Bomber i Westerbyen: Sjællandsgade - Frodesgade og skrællede hele enden af Ejendommen, saa man fra Gaden kunne afsløre, at der paa Loftet var oplagret Hamstringsvarer - og det var ved forordning forbudt at Hamstre- nogle Dage derefter var en Politibetjent kørende fra Esbjerg pga. i een eller anden anledning , inde hos nogle beboer paa Strandvejen, og saa skete der det, at nogle Rygter fløj. Hjertingborgerne blev nervøse for Hamstringsvarerne og ringede til os, at vi skulde hente Varerne igen. Saa vi fik igen rigtig travlt med at hente meget af de store Mængder, som de havde købt, tilbage igen.

Ellers gik Dagene, jeg fik en ny Plads i Jerne ved Esbjerg pr. 1. Oktober. Jeg var ellers glad for at være i Hjerting og havde en dejlig Tid der. Jeg cyklede frem og tilbage til Jerne og det var isvinter, saa om Morgenen var det bidende koldt - dengang brugte vi Ørevarmere og var godt pakket ind. Jeg husker ikke om det var den Vinter eller den næste, da kunde man spadsere over Isen til Fanø og hente Fanøkringle med hjem til "Kaffen" , som jo var en ren Kaffeestatning, der jo blev solgt under mange forskellige Navne

og saa kom tyskerne

Blev igen Hjertingborger i det gamle Hjerting i 1975.

Kildevej 11

Sygeplejerske Marie Hygum og Købmand Erik Hygum 1984.

